

notat

Til: Kunnskapsdepartementet

Fra: Avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier,
Høgskolen i Oslo

Dato: 28. januar 2011 Saksnr./arkivnr: 2010/3496

NOU 8: 2010 - HØRINGSUTTALELSE FRA HØGSKOLEN I OSLO, AVDELING FOR LÆRERUTDANNING OG INTERNASJONALE STUDIER

Vi viser til brev 29.oktober 2010 om Brenna-utvalgets innstilling NOU 2010: 8 *Med forskertrang og lekelyst- systematisk pedagogisk tilbud til alle førskolebarn*. Ved Høgskolen i Oslo, Avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier har vi følgende kommentarer til innstillingen:

A. Et pedagogisk tilbud til alle førskolebarn

Vi stiller oss undrende til at det er behov for å diskutere hva slags institusjon/ organisasjon som skal gi et pedagogisk tilbud til barn før skolepliktig alder. Vi kan ikke se at det finnes andre institusjoner med den samme faglige kompetanse og erfaring som barnehagen på det som har med små barns lek, læring og omsorg å gjøre. For oss er det derfor noe nær en selvfølge at det er barnehagen som skal fortsette å gi dette tilbudet, slik den gjør det i dag. Derfor støtter vi også utvalgets konklusjon om at et frivillig, gratis tilbud til barnehagebarn må gis innenfor ordinær barnehagedrift. Vi mener det ville være uheldig om sliketilbud ble etablert som egne barnehageformer. Grunnen til det ligger i barnehagens helhetlige forståelse av lek, læring og omsorg. Vi frykter at et separat "førskole-tilbud" vil kunne trekkes mot arbeidsformer som gir mindre rom for barns lekende utforskning og en forringelse av muligheten for å realisere barns medvirkning.

B. Barnehagens systematiske pedagogikk

Avdelingen mener at den nasjonale rammeplanen for barnehagen ikke bør endres til en plan som setter kompetansemål for enkeltbarn. Vi opplever at dagens plan – med relativt mange krav til ansatte og til de prosesser som barna kan ta del i – er tilfredsstillende.

Utvalget peker på at vektingen mellom formelle og uformelle lærings situasjoner må bli mer jevnt fordelt i barnehagen. Dette er et utgangspunkt som forutsetter at det er fruktbart å sette et skille mellom formelle og uformelle lærings situasjoner – noe som kan diskuteres. Det kommer også fram i teksten at utvalget ser at det er flytende grenser mellom disse kategoriene. Vi mener derfor at dette er begreper som ikke er egnet til å skape større forståelse for barnehagens pedagogikk. For de aller fleste vil et krav om mer formell læring i barnehagen bli oppfattet som større vekt på planlagte, voksenstyrte læringsaktiviteter. Det er slett ikke sikkert at det er dette

Avdeling for lærerutdanning og internasjonale studier

Postadresse: Postboks 4 • St. Olavs-plass • 0130 Oslo

Kontoradresse: Pilestredet 52 • tlf: 22 45 21 30 • faks: 22 45 21 35 • lui@hio.no

som skal til for at barn kan få en mer interessant og lærerik tid i barnehagen– og for at de skal oppleve seg som kompetente og nysgjerrige.

I den faglige diskusjonen om barns læring i barnehagen er det idag større oppmerksomhet på barnehagens pedagogiske miljø – forstått som bruken av *tid, rom og materialer*. Innenfor dette området ligger det store muligheter til å bedre barnehagens læringsmiljø, på en måte som opprettholder muligheten for å arbeide bevisst med barns medvirkning. Vi mener at systematisk pedagogisk arbeid med rommet og materialene er et godt eksempel på at det kan være vanskelig å si hva slags lærings situasjoner som er formelle, og hva som er uformell læring. Dette er et område som det i dag foregår interessant forskning på, og vi mener at en styrking av barnehagen som leke- og læringsarena heller bør knyttes til andre sider ved barns læring – enn til planlagte læringsaktiviteter med statiske forløp og sterk voksenstyring. Flere 0-3 åringer i barnehagen skaper også et større behov for helhetlig læring der omsorg og relasjoner bør vektlegges.

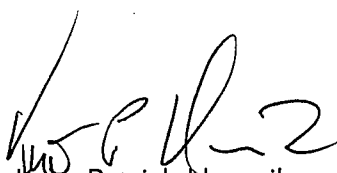
Avdelingen er enig i at barnehagene trenger mer kunnskap om systematisk arbeid knyttet til vurdering av enkeltbarns kompetanse og til vurdering av om barn trenger ekstra hjelp og støtte. Dette krever også grunnleggende kunnskap om barn, omsorg lek og læring for alle barn, som for eksempel 0-3 åringer, barn med minoritetsbakgrunn og barn med funksjonshemninger. Det er viktig at denne siden ved førskolelæreres arbeid kan styrkes – uten at dette skal bety at alle barn skal kartlegges på alle utviklingsområder. Tretrinns-modell, slik utvalget anbefaler, kan være et svar på dette behovet. Det er imidlertid mulig å stille mange spørsmål ved denne tenkning: Hvor mange og hvor omfattende tiltak skal gjennomføres på det universelle nivået? Hvor mye tid og krefter skal brukes på kartlegging og observasjon på det andre nivået? Og hvor mye tid skal barnet bruke på tiltak og testing på det tredje nivået? Hvorgår grensen mellom å se på barn som subjekt eller objekt? Avdelingen mener at det er en fare for at barn lett kan bli objekter i stedet for aktive deltakere i eget miljø. I tråd med NOKUTs evalueringsrapport av førskolelærerutdanningen mener vi at det trengs en diskusjon om mål, arbeidsmåter og innhold i arbeidet med barn med spesielle behov i barnehagen. Dette arbeidet må skje på en måte som anerkjenner at også denne gruppen barn har den samme retten til medvirkning som andre barn i barnehagen. Barns medvirkning er et mål som er kommet inn i barnehagens mandat, men som i liten grad har blitt diskutert knyttet til barn med spesielle behov. Retten til medvirkning betyr også noe for vår spesialpedagogiske forståelse– og dette området trenger barnehagefeltet å arbeide mer med.

C. Personalets kompetanse

Avdelingen vil peke på to områder hvor det er behov for ny kunnskap– bevisst bruk av barnehagens pedagogisk miljø og spesialpedagogisk tenkning sett i et medvirkningsperspektiv. Det finnes mange flere områder hvor det bygges ny kunnskap og hvor det trengs mer kunnskap. Dette illustrerer viktigheten av god utdanning og kontinuerlig kompetanseheving i barnehagesektoren.

Vi synes ikke det er ambisiøst med et mål om at 50 % av barnehagens personale skal være førskolelærere. Ut fra den bemanningsstrukturen som er vanlig i norske barnehager, mener vi at andelen førskolelærere bør utgjøre et klart flertall og utgjøre $\frac{3}{4}$ deler av barnehagens personale. Det er viktig at førskolelærere får anledning til å arbeide sammen idet daglige pedagogiske arbeidet med barn. Det er i denne settingen fagkunnskap brukes, kommuniseres og utvikles.

Det er i dag en generell forståelse av at en grunnutdanning ikke kan gi en profesjonsutøver kompetanse for et helt yrkesliv, og at arbeidsgivere (kommunale og private) derfor må ta et atskillig større ansvar for videreutdanning/ etterutdanning enn de gjør i dag. Vi mener også at det i kjølvannet av en revidering av førskolelærerutdanningens rammeplan må komme en plan for hvordan vi kan bygge et systematisk videreutdanningstilbud for førskolelærere. En tilbudsstruktur for videreutdanning for førskolelærere bør ha som mål at så mange førskolelærere som mulig kan ta en mastergrad.



Knút Patrick Hanevik
Dekan



Cecilie Wilberg
Avdelingsdirektør